

DE EILANDVERKAVELING

De Eilandverkaveling speelt
DE SNEEUWMAN
familievoorstelling vanaf 5 jaar

LESMAF

Naar het originele prentenboek *The Snowman* van Raymond Briggs

VERTELLING WARD BAL
PIANO AXELLE KENNES

www.EILANDVERKAVELING.be
BOEKINGEN WWW.HUUBCOLLA.BE
ONDER LICENTIE VAN MUSIC SALES GROUP

BIS
Producties

Lesmap de Sneeuwman - door De Eilandverkaveling

Het was een koude, koude winternacht.
Sneeuw dwarrelde uit de lucht, eerst heel fijntjes,
maar al gauw vielen er dikke vlokken op de grond.

En de sneeuw ... bleef liggen ...

Op zo'n koude winterdag vertellen Fleur en Valentijn het verhaal van de sneeuwman. Ze vertellen over het fijnste sneeuwavontuur en de liefste sjaal van de wereld. Hij met woorden, zij met muziek. Fleur vindt dat er al genoeg woorden op de wereld zijn. Iedereen zit knus bij elkaar om lekker warm te blijven. Maar ook om nog beter te kunnen luisteren.

'De sneeuwman' is een prachtig eenvoudig verhaal, gebaseerd op het prentenboek van Raymond Briggs. Het doet je verdwijnen in een luchtbel van fantasie en geeft koude winterdagen iets gezelligs.

Muziek en verhaal brengen de magie, je fantasie doet de rest.
Dit is luistertheater voor jong en oud en al wie graag luistert.

De voorstelling voorbereiden...

De kinderen komen binnenkort naar het muzikale verhaal 'De sneeuwman' kijken. In deze lesmap vind je ideeën om rond te werken om al in de sfeer van de voorstelling te komen. Zo weten de leerlingen ook beter wat hen te wachten staat.

"De Sneeuwman" - achtergrondinformatie voor leerkrachten

The Snowman

The Snowman (De Sneeuwman) is een Britse kinderfilm uit 1982, gebaseerd op het boek van Raymond Briggs uit 1978. De film is in 1983 genomineerd geweest voor een Oscar, in de categorie Best Animated Short Film (Beste geanimeerde kortfilm). De muziek voor deze film werd geschreven door Howard Blake.

In de originele versies hebben het boek en de film beiden geen taal, in plaats daarvan wordt het verhaal verteld door het beeld en de muziek. Dit draagt bij aan de charme van deze film en maakt het verhaal ook toegankelijk voor kinderen over de hele wereld.

Het enige lied uit de film, "Walking in the Air", werd speciaal voor de film geschreven en is uitgevoerd door Peter Auty van een van de koren van St. Paul's Cathedral. In latere uitgaven werd dit lied gezongen door Aled Jones. Tevens is "Walking in the Air" gecoverd door de Finse metalband Nightwish.

De EilandVerkaveling speelt "De Sneeuwman"

In 2013 beslisten we met de vaste kern van De EilandVerkaveling om het verhaal van "The Snowman" naar het theater te brengen. We kenden allemaal de originele film uit onze kindertijd en elke keer opnieuw bij het beluisteren van de eerste noten werden we onmiddellijk overmand door nostalgie. De kerstboom thuis, de witte achtertuin, familie bij het haardvuur, warme chocomelk op zondagnamiddag,

Het stond vast, we wilden proberen dit gevoel over te brengen op ons publiek.

We geloven dat bij theater de fantasie van het kind geprikkeld moet worden. Daarom werken we niet met de originele tekeningen of filmbeelden te werken. Op die manier krijgt de toeschouwer de kans zelf de mooiste beelden te creëren in zijn hoofd. We kozen resoluut enkel voor muziek en woorden. Zo werden Fleur & Valentijn geboren...

"De Sneeuwman" - achtergrondinformatie voor leerlingen

Fleur & Valentijn

Ergens in een klein huisje, veilig verstoopt tussen de heuvels wonen Valentijn en Fleur. En heel lang geleden, nog voor dat Valentijn Fleur kende, groeide hij op in datzelfde huisje, samen met zijn vader en moeder. In die tijd beleefde Valentijn het fijnste sneeuwavontuur van de hele wereld. Samen met zijn zelfgemaakte sneeuwman maakte hij een onvergetelijke reis, die hen voerde tot bij de Kerstman. Als kers(t) op de taart gaf die hem een prachtige sneeuw witte sjaal cadeau. En die draagt Valentijn nog altijd.

Jaren later komt Valentijn zijn Fleur tegen. Het was liefde op het eerste gezicht. Samen deelden ze immers hun grootste passie van de hele wereld: sneeuw.

Ondertussen wonen ze fijn samen in het huisje. Ze maken graag gezellige rommel, ze drinken samen lekkere thee en ze wachten elk jaar ongeduldig op de eerste sneeuw.

In hun huisje is iedereen altijd welkom. En als de winter eraan komt dan vertelt Valentijn aan iedereen die het horen wil over zijn fijnste sneeuwavontuur. Fleur, die het verhaal al zo vaak gehoord heeft vertelt mee. Maar fleur spreekt niet met woorden, ze spreekt enkel met muzieknoden.

Als Fleur en Valentijn samen vertellen dan komt het verhaal van De Sneeuwman helemaal tot leven.

Zien jullie hem ook ? Wij zien hem...

Valentijn's fijnste sneeuwavontuur

Toen hij zes jaar was maakte Valentijn, op een mooie winterdag, een prachtige sneeuwman in de achtertuin. Die avond, om klokslag middernacht, komt die sneeuwman tot leven. Valentijn wordt wakker en laat de sneeuwman zijn huis binnen. De sneeuwman heeft het eerst erg druk met het onderzoeken van allerlei apparaten, speelgoed en andere spullen in het huis. Maar ze zijn zo stil mogelijk, want de ouders van Valentijn mogen niet wakker worden.

De sneeuwman herinnert zich dat hij naar een feest voor sneeuwmannen moet en neemt Valentijn mee op reis. Samen vliegen ze door de lucht, over huizen, wegen en weilanden, naar de Noordpool! Op het feestje blijkt Valentijn de enige mens te zijn. Ze ontmoeten daar *De Kerstman* en zijn rendieren. Van De Kerstman krijgt Valentijn een sneeuwwitte sjaal cadeau.

Samen vliegen de sneeuwman en Valentijn terug naar huis, waar de sneeuwman weer op zijn plek in de tuin gaat staan. Valentijn valt in een diepe, diepe slaap.

Verloop van de voorstelling

Wanneer jullie binnenkomen is het al gezellig in hun huisje. Fleur speelt piano en het ruikt lekker naar thee. Maar waar is Valentijn? Aha, daar komt hij aan. Hij moest nog even naar de winkel. Melk halen voor Korneel.

Valentijn vindt het geweldig dat jullie er zijn. Hij vertelt honderduit. Over Fleur, over hoe hij drie sjaals per jaar breit en over hoe ze zelf sneeuwvlokjes maken voor in de zomer. Maar natuurlijk staat hij ook te popelen om jullie het verhaal te vertellen van zijn fijnste sneeuwavontuur. Maar eerst moet er nog gevierd worden. Gelukkige verjaardag Korneel!!

Korneel mag dan wel in de kattenhemel zijn, maar het is niet omdat hij dood is dat ze zijn verjaardag niet meer mogen vieren. Na het vieren is het zo ver... Fleur zet de muziek in en Valentijn begint te vertellen. Zo nemen ze je mee naar het verhaal van "De Sneeuwman".

In actie met Valentijn: woorden

Valentijn vertelt jullie zijn prachtige sneeuwavontuur. Hij vertelt met woorden. Hieronder vind je informatie en enkele opdrachten die te maken hebben met de tekst of de inhoud.

Een sneeuwman maken! (spel)

Wie houdt er van sneeuw? Wat is er zo fijn aan sneeuw? Wat is er niet fijn aan sneeuw?

In de winter, wanneer het gesneeuwd heeft ziet alles er helemaal anders uit. Alles is bedekt met een laagje wit poeder. Je kan sporen maken in de sneeuw, of de sneeuw van de takken van de bomen schudden. Een sneeuwballengevecht kan ook best spannend zijn! En natuurlijk kan je ook een sneeuwman maken! De sneeuw is wel erg koud... Maar wanneer we naar binnen gaan, krijgen we het heel snel weer warm!

Wie heeft er al eens een sneeuwman gemaakt? Eerst maak je het lijf en daarna het hoofd. Dat zet je er bovenop. Wat heb je nog allemaal nodig om een sneeuwman te maken?

Een hoed, een sjaal, een bezem, ... De pop is bijna klaar, maar waar moet de hoed nu weer? En waar laat je de bezem? Waar moet de wortel? Wist je trouwens dat sommige mensen als neus een mandarijn gebruiken? In bepaalde landen is dat zelfs heel normaal!

Doen: De kinderen zitten in een kring. In het midden staat een kind dat de sneeuwman is. Een ander kind staat er met de hoed naast. De kring zingt het lied en aan het einde zet het kind de hoed op bij de sneeuwpop. Dat kan op zijn arm zijn, op zijn voet, schouder, onder zijn trui... De sneeuwpop moet nu ja of nee zeggen. Daarna mag een ander kind hetzelfde doen met de hoed. We zingen totdat een kind de hoed op het hoofd van de sneeuwman zet. Daarna doen we hetzelfde met de sjaal en de bezem. Totdat de sneeuwpop is aangekleed. Je kan tussentijds het kind in het midden wisselen en alle attributen doorgeven.

Sneeuwpop

Sneeuw - pop, sneeuw - pop, tie - re - lie - re - lier,
sneeuw - pop, sneeuw - pop, moet je hoed* hier?

* Vul hier in wat je op dat moment gebruikt, een hoed, sjaal of bezem.

Gezellige winteravonden

Een warme kop chocomelk? Een knetterend haardvuur? Ooh, de winter is zo gezellig!

We gaan allemaal in een knusse kring zitten (liggen op kussens zou nog leuker zijn). We sluiten onze ogen en we proberen het stil te maken. Je gaat in je gedachten terug naar een gezellige winteravond bij je thuis. Je hoeft nog niets te zeggen maar gewoon na te denken... Wie was er allemaal bij jou? Welke geur hing er in het huis? Welke kleren had je toen aan? Brandden er kaarsjes of misschien de open haard of de kachel? Klonk er muziek in de kamer?

Nu gaan we elkaars handen vastnemen. Eén voor één gaan we nu een woord zeggen dat in je gedachten is opgekomen als je denkt aan die winteravond. (vb. chocomelk, mama, dekentje, appelmoes ...) We beginnen bij één kind en als die een woord gezegd heeft knijpt die in het hand van het volgende kind. Nu mag dat kind zijn/haar woord zeggen en knijpen. Zo gaan we de cirkel rond. Misschien kan je de cirkel wel twee of drie keer rond gaan.

De leerkracht heeft de woorden ondertussen op kleine briefjes geschreven. Aan het einde van de rondjes mogen de ogen weer open. Nu kan er nog even nagepraat worden over de gezellige wintersfeer. De leerkracht kan extra vragen stellen of uitleg vragen over woorden die gezegd zijn.

In een laatste fase tovert de leerkracht een grote flap tevoorschijn met daarop de doorsnede van een huis getekend. De briefjes zijn ondertussen op een hoopje beland. Elk kind mag nu het briefje met zijn/haar woord gaan zoeken en met een kleefstift in het huis kleven.

Deze flap kan nu aan de muur in de klas...

Cadeautjes: krijgen én geven!

Binnenkort is het Kerst en Nieuwjaar. Wat doen we allemaal in die periode?

We zitten gezellig met de hele familie bij elkaar. We versieren een kerstboom en hangen lichtjes in huis. Vaak wordt er lekker gekookt. Misschien valt er wel sneeuw en kunnen we met onze dikste winterschoenen sporen maken door de sneeuw. We pakken cadeautjes in om te geven.

Wie heeft er al eens een cadeau gekregen? Wie heeft er al eens een cadeautje gegeven? Elk kind maakt twee tekeningen: het fijnste cadeautje dat hij ooit heeft gekregen en het mooiste cadeau dat hij ooit heeft gegeven. We laten de tekeningen aan elkaar zien. Van wie heb je het gekregen? Aan wie heb je het gegeven?

Mogen cadeaus klein zijn, of zijn de leuke cadeaus altijd groot? Kan je iets zelf maken en dat aan iemand cadeau geven? Elk kind krijgt de naam van een kind van de klas voor wie hij een cadeautje gaat maken. Dat kan een tekening zijn, een knutselwerkje,...

Zijn er cadeaus die je voor altijd bijhoudt? Van wie heb je dat dan gekregen?

Nog een sneeuwman maken! (creatief)

Nu we weer goed weten hoe een sneeuwman er precies moet uitzien, kunnen we het heel nauwkeurig gaan vertellen of opschrijven. Wat zijn de verschillende stappen? Kan je dat in puntjes na elkaar zeggen of schrijven?

Daarna maken we van elk puntje een tekening. Zo maken we een **stripverhaal!**

Het verhaal achter de muziek (doen)

Hieronder staan drie muziekfragmenten met een volledig andere sfeer. Luister klassikaal naar elk fragment. Wat is er typisch aan elk fragment? Is het rustig of snel? Welke woorden passen er bij de muziek? Dromerig? Zenuwachtig? Een auto in het verkeer? In bed liggen slapen? Probeer klassikaal bij elk fragment minstens 5 woorden te associëren.

Elk kind kiest één van de drie muziekstukjes. Wat gebeurt er tijdens de muziek? De kinderen verzinnen het verhaal achter de muziek. Dit kan een **schrijfoefening** worden waarin heel het verhaal wordt opgeschreven. Je kan het verhaal ook gewoon vertellen, dan is het eerder een **voordrachoefening**. Of we maken een mooie **tekening** of een kort **stripverhaal** van enkele tekeningen om te laten zien wat er gebeurt.

Uiteindelijk laat ieder kind zijn verhaal op zijn eigen manier zien of horen aan de rest van de klas.

Mogelijke fragmenten:

Petroesjka - Stravinsky

<https://www.youtube.com/watch?v=esD9odiWZds> (tot 1' 49") (orkest, hier gebeurt heel veel)

Des pas sur la neige - Debussy

<https://www.youtube.com/watch?v=GBNpDpKjn1A> (piano, heel rustig)

La danse de Puck - Debussy

https://www.youtube.com/watch?v=mRo_luwadCk (piano, onvoorspelbaar, grilliger)

In actie met Fleur: muziek

Fleur vertelt het verhaal op haar eigen manier: met muziek. De muziek en de tekst werken samen om het verhaal verteld te krijgen. Daarover gaan ook de opdrachten die je hier vindt. Fleur praat ook met tekeningen. Ook dat merk je hier!

Ga bewust om met geluid en stilte. Probeer in een dag ook eens perioden van stilte in te bouwen. Je ogen kan je sluiten zodat je niks ziet. Maar niemand kan zijn oren even dichtdoen. Teveel geluidsprikkels kunnen kinderen onrustig en vermoeid maken.

Piano: wat meer info

Tijdens de voorstelling speelt Fleur op een piano. Hoe ziet een piano eruit? Hoe groot is een piano? Welke kleur hebben de toetsen van de piano? Wat doet een pianist? Welke beweging maken de vingers?

- Info

De piano is een instrument met zwarte en witte toetsen. Door een toets in te duwen, hoor je de klank van de piano en kan je muziek spelen. Binnen in de piano zitten de snaren, die eigenlijk de klank maken. De toetsen zetten zachte hamertjes in beweging die tegen de snaren slaan. Er bestaan verschillende piano's: een 'gewone' piano of buffetpiano staat tegen de muur, een vleugelpiano is groter en steunt op 3 stevige poten. Er bestaan ook elektrische piano's, grote en hele kleine.

De piano die tijdens de voorstelling bespeeld wordt, is een elektrische piano. Maar hij ziet eruit als een buffetpiano...

- Kijken

- **Luisteren**

Für Elise – Ludwig van Beethoven

Dit is één van de meest bekende stukken die ooit voor de piano geschreven zijn. Misschien kent iemand van de klas het **dromerige melodietje**?

https://www.youtube.com/watch?v=_mVW8tgGY_w

Allegro Barbaro – Béla Bartók

Maar de piano kan ook heel **stevig** klinken

<https://www.youtube.com/watch?v=JZLm10cuWrY>

Twilight Song – Kenny Baron

Hier hoor je een heel sfeervolle en **zwoele** piano. De piano kan heel hoog spelen (bv in het begin) maar ook lager en een warme klank maken (bv aan 1'40")

<https://www.youtube.com/watch?v=DJmJSE9RQOc>

- **Spelen**

Maak een lange trein van kinderen een speel piano op de rug van het kind voor jou. We doen dit met onze vingers. Denk aan het trippelen van een muis of een spin. Je kan met al je vingers spelen, of alleen met je wijsvinger. Je kan heel hard op de toetsen duwen, of heel zacht, nauwelijks voelbaar.

We drijven op de wind (vertaling van 'Walking in the air')

Eén van de mooiste momenten van de voorstelling is ongetwijfeld de vlucht van de sneeuwman en Valentijn... Dit wordt niet zomaar verteld, maar gezongen! Zonder dat we dit echt al aan de kinderen moeten verklappen, kunnen we wel al het lied in de klas aanleren. Zo ervaren de kinderen het moment van het vliegen veel duidelijker, omdat ze het tijdens de voorstelling zullen herkennen. (zie partituur met akkoorden op volgende pagina)

De klas kan, op basis van de tekst alleen, meezingen met versies die we vinden op YouTube (deze bestaan wel enkel in het Engels). Maar nog fijner wordt het als de leerkracht meespeelt op de piano, op gitaar of een ander (akkoord)instrument!

Gebruik deze link om het lied te horen: <https://www.youtube.com/watch?v=ubeVUnGQOIk>

WE DRIJVEN OP DE WIND

MUZIEK EN TEKST: HOWARD BLAKE
VERTALING: DE EILANDVERKAVELINGS

The musical score is written in 4/4 time and consists of four staves of music. The lyrics are in Dutch and are placed below the notes. Chords are indicated above the staff lines.

Staff 1: *Dm* WE DRIJ - VEN OP DE WIND, _____ WE GLIJ - DEN DOOR DE KOU - DE NACHT. _____ *C*

Staff 2: *Gm* _____ *Bb* DAAR ON - DER ONS BE - NE - DEN SLA - PEN MEN - SEN ZACHT. _____ *Dm*

Staff 3: *C* IK HOU ME STE - VIG VAST, _____ WE ZWE - VEN DOOR HET DON - KER

Staff 4: *Gm* BLAUW. _____ *Bb* 'KWEET DAT IK VEI - LIG BEN ALS IK VER - TROUW OP JOU. _____ *Gm*

We drijven op de wind (volledige tekst in het Nederlands)

- Strofe 1: We drijven op de wind, we glijden door de koude nacht.
Daar onder ons beneden slapen mensen zacht.
- Strofe 2: Ik hou me stevig vast, we zweven door het donker blauw.
'k Weet dat ik veilig ben als ik vertrouw op jou.
- Tussenspel
- Strofe 3: De wereld glijdt voorbij. Ze fonkelt zacht als in een droom.
Langs velden, meren, wouden en steden langs de stroom.
- Bridge: Kinderen kijken door het raam, nog door slaap verdoofd.
Niemand heeft dit ooit gezien.
Geen mens die het gelooft!
- Strofe 4: Gedragen door de wind, geborgen in de koude lucht.
We aaien een bevroren berg over zijn rug.
- Tussenspel
- Bridge: In de golven van de zee, diep daar onder mij,
zwemmen vissen met ons mee.
Ze wuiven naar ons bei!
- Strofe 5: We drijven op de wind, we zweven door het donker blauw.
'k Weet dat ik veilig ben als ik vertrouw op jou.

De **werkwoorden** in de strofes zijn voor kleine kinderen moeilijk te begrijpen. Daarom is het een fijn en zinvol spel de tekst op basis van deze werkwoorden **uit te beelden**.

Doen: In strofe 1 bij **drijven** maak je met de hand een zacht golvende beweging hoog in de lucht. Bij **glijden** gaat dezelfde beweging van boven naar beneden. **Slapen** beelden we uit door het wang op de handen te leggen.

In strofe 2 houden de kinderen zichzelf **vast**, alsof ze iemand een dikke knuffel geven. Bij **zweven** spreiden ze de twee armen als een vogel. 'k Weet dat ik **veilig ben...** kan je uitbeelden door de twee handen op elkaar te zetten zodat een kleine veilige holte ontstaat. Je kan tussen je handen naar binnen gluren om te zien hoe gezellig het binnen is.

Zo kan je alle strofes aanvullen met bewegingen. Hetzelfde werkwoord krijgt natuurlijk in alle strofes dezelfde beweging. Laat ook de kinderen zelf een beweging verzinnen, bv voor aaien, fonkelen, zwemmen, wuiven.

Afhankelijk van de leeftijd kan je je beperken tot één of twee strofes, of alle strofes, maar niet de bridges...

Een verhaal of gedicht verklanken

Muziek vertelt vaak ook een verhaal. Dat we niet altijd woorden nodig hebben om ons zegje te doen, merken we in deze opdracht!

Verdeel de klas in groepjes. Kinderen kunnen ook individueel werken, maar het is fijner om samen te werken. We kiezen een kort verhaal of een gedicht. Dat kan zelfs een kort stripverhaaltje zijn. De bedoeling is dat we alles wat er in het verhaal gebeurt gaan 'verklanken'.

Je kan daarvoor instrumenten gebruiken (orf-instrumenten, piano, trommels, schudeitjes, andere instrumenten), zelfgemaakte muziekinstrumentjes, maar ook brooddozen, bezems, schrijfgerief, je eigen lichaam (body-percussion) of mondgeluidjes. Wat we in deze opdracht beter niet doen is met onze stem een geluid écht nadbooten. Want om tekst te vertalen naar muziek gebruiken we vooral heel hard onze fantasie! Dat proberen we hier al te doen.

Om het verhaal te 'vertalen', proberen we de juiste sfeer proberen te vatten door **snel of traag** te spelen, of **luid of zacht** muziek te maken. Je kan natuurlijk ook dingen **letterlijk** proberen te laten horen in de muziek. Een hond die blaft kan je bv. goed nadoen, een toeter in het verkeer, de trap aflopen, gaan slapen, sneeuwvlokjes die zachtjes naar beneden dwarrelen.

Eerst laten de leerlingen aan de rest van de klas het verhaal horen met de bijhorende geluiden en muziek. We tonen het daarna een tweede keer, maar dan zonder de woorden van het verhaal. Kan iedereen nog horen wat er gebeurt in het muziekverhaal?

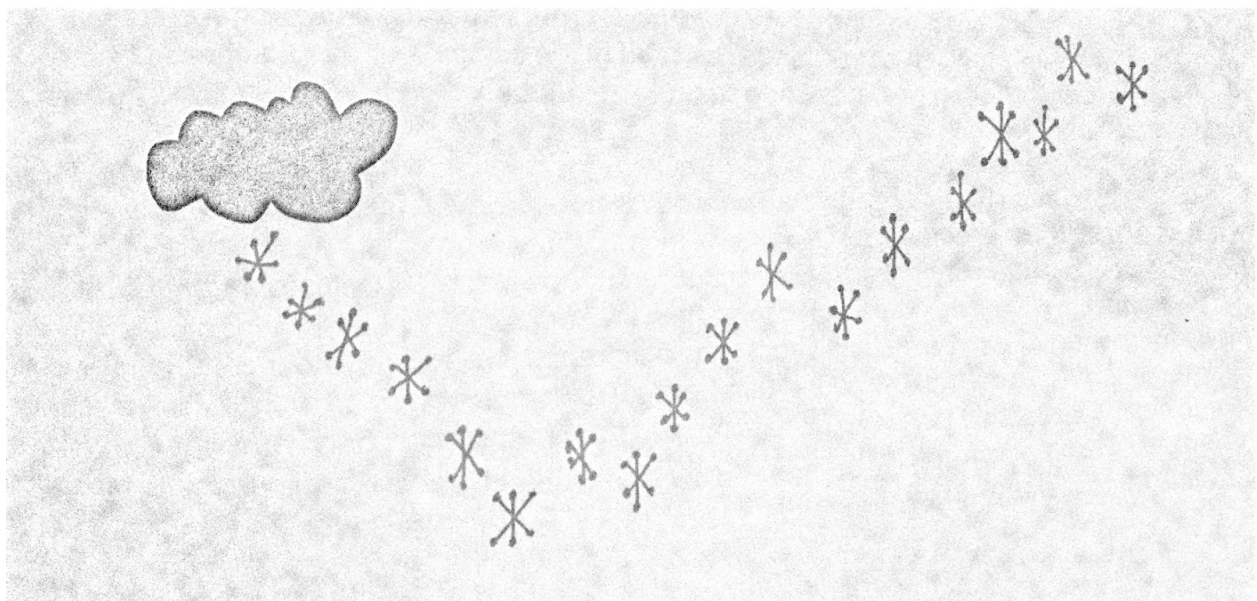
Sneeuwconcert

Fleur gebruikt geen woorden om te praten, wel muziek, en ook tekeningen. Gelukkig kunnen de kinderen dat ook.

Al die dansende vlokjes in de lucht tijdens zo'n prachtige sneeuwbus... zo mooi! Bij deze opdracht gaan de kinderen ze verklanken met een echt sneeuwconcert.

De leerkracht laat onderstaande tekening zien en speelt de sneeuwmelodie voor op het klokkenspel. Daarbij stelt elk sneeuwvlokje een noot voor. Je begint bijna bovenaan op het klokkenspel, aan de korte kant, en als het volgende vlokje lager staat, speel je op het klokkenspel ook een latje (of twee) lager. Staan de vlokjes hoger, dan speel je ook hogere tonen. Hoe groter de afstand tussen de vlokjes, hoe groter de afstand tussen de tonen die je speelt.

- Vraag aan de kinderen wat hun is opgevallen. Kan één van hen de vlokjes eens aanwijzen terwijl je de melodie speelt? Gaat het gelijk op? Laat de kinderen eens proberen de sneeuwmelodie te spelen.
- Zet de kinderen per twee. Elk duo krijgt een leeg vel papier om een eigen sneeuwmelodie te verzinnen en te tekenen. De kinderen oefenen de melodie (het ene kind wijst aan, het andere speelt en omgekeerd) en laten die aan de anderen horen. We leggen alle melodieën van de hele klas in een mooie volgorde en ook de kinderen vormen een rij in deze volgorde. Nu spelen we alle sneeuwmelodieën na elkaar, zonder te wachten. Een groots sneeuwfeest!

De voorstelling naverwerken...

In de voetsporen van Valentijn: tekst

Over de liefste sjaal van de wereld

Misschien vind je het een beetje gek dat Valentijn breidt. Maar jongens die breien vinden wij net heel *cool*. Valentijn heeft daar trouwens een hele goede reden voor.

Elk jaar breidt hij drie sjaals: een *stoere*, een *handige* en een *liefste*. De liefste sjaal van de wereld is wit als sneeuw. Hij maakt hem niet voor zichzelf maar voor de liefste mens uit zijn leven. Je kan al raden wie dat is ... Natuurlijk: Fleur.

Waarom breidt Valentijn de liefste sjaal van de wereld?

Op zijn sneeuwavontuur kreeg Valentijn een prachtige witte sjaal van De Kerstman. Hij wist niet goed wat hij moest zeggen toen hij hem kreeg. "Voor de liefste jongen van de hele wereld.", zei de Kerstman. "Dankjewel Kerstman", zei Valentijn. Ook vandaag heeft Valentijn zijn sjaal nog altijd. Hij ziet enkel niet meer zo sneeuwwit, maar dat is niet zo erg.

Omdat Valentijn zo blij was met zijn Kerstcadeau, besliste hij om vanaf nu elk jaar zelf een 'liefste sjaal van de wereld' te breien. En dat doet hij ook. Op zijn zevende leerde hij breien en sindsdien geeft hij elk jaar rond Kerstmis zijn zelfgemaakte sjaal aan een heel speciale persoon. Dat vindt hij wel leuk: iemand die speciaal voor hem is een cadeautje geven. Vroeger hebben mama en papa veel sjaals gekregen. Daarna de juf van de klas en enkele speelkameraadjes en ook tante Sofie. Korneel kreeg ooit ook een sjaal cadeau op poezenmaat. Dat was natuurlijk toen hij nog een jonge poes was. Hij vond hem erg mooi en lekker warm en hij lag vaak op zijn sjaal te slapen.

Stof tot gesprek in de klas

Deze vragen kunnen je helpen om samen met de kinderen de voorstelling nog eens binnenstebuiten te keren.

- Hoeveel sjaals breidt Valentijn per jaar?
- Waarom zou Valentijn vanaf zijn zevende elk jaar 'de liefste sjaal' van de wereld breien?
- Waarom houdt Valentijn de 'liefste sjaal' niet voor zichzelf?
- Aan wie geeft hij dit jaar zijn sjaal cadeau?
- Waarom zou hij dat doen?
- Als jij elk jaar een liefste sjaal zou mogen geven aan de liefste mens van de wereld. Aan wie zou jij hem dan geven dit jaar? En vorig jaar of de jaren daarvoor?
- Vind je het leuker om cadeautjes te krijgen of om cadeautjes te geven?

Wij doen mee

Valentijn zit te breien. Wat maakt hij? En voor wie?

Wie kan er al breien? Maar haken kunnen we wel! We gebruiken dikke wol en haken een lange ketting. We tekenen een mooie sneeuwman op een blad papier en kleven de ketting erop. Werk van buiten naar binnen: je kleeft eerst de ketting op de lijnen van de kop en maak dan steeds kleinere cirkels naar binnen toe. De sneeuwman in het verhaal heeft een mandarijnenneus. Laat in het midden een cirkeltje over waar we met oranje wol zijn neus maken! Daarna doen we hetzelfde met het lijf. Voor de ogen en de knopen op zijn buik, gebruik je ouden knopen.

Een decor vol inspiratie

Wat was er allemaal te zien op het podium? Zou jij graag in het huis van Valentijn en Fleur willen wonen? Waarom wel? waarom niet?

Er staat een houten piano in hun huis. Wat is er anders dan bij alle andere piano's?

Er staan houten blokjes en een houten kruk.

Een rieten mand met wol, ontelbare kopjes. Waarom hebben Valentijn en Fleur zoveel wol?

Wat drinken ze uit de vele kopjes? Kon je dat ruiken?

Er staan ook houten bordjes. Waarvoor gebruiken ze deze?

Zag jij ook de grote glazen potten? Wat zit er in die potten? Waarom vangt Fleur woorden om ze in potten te steken?

Welke kleren dragen Fleur en Valentijn? Vind je ze mooi?

Fleur en Valentijn zelf zien er dan wel niet uit zoals ik en jij, maar ze zijn wel erg lief.

En hun huis is misschien een beetje raar, maar al bij al ziet het er wel erg knus en gezellig uit. Precies wat we nodig hebben in de winter!

Doen: Bijna alles in hun huis komt recht uit de **natuur**: hout, riet, wol. Daarom ziet het er zo gezellig uit. Fleur en Valentijn houden heel erg van de natuur. Wie weet waar hout vandaan komt? En riet? Wie kan zeggen waar we wol vandaan halen?

We gaan zelf de natuur in! Met dingen die we buiten vinden, kunnen we vaak mooie dingen maken. Ieder kind neemt een paar dingetjes mee die hij heel mooi vindt: losse takjes, mos, grasstengels, een steentje, dennenappels, wilde kastanjes,... Enkel paddenstoelen en levende planten laten we beter staan. In de klas kan je dan een mooie wintertekening maken met je spulletjes. Een grasstengel wordt dan misschien de bezem van je getekende sneeuwman. Het stukje mos wordt dan bijvoorbeeld een wolk in de lucht.

In de voetsporen van Fleur: woordenloos

Sneeuwpret

Fleur en Valentijn houden heel veel van sneeuw. Wat doen ze om de warme zomer door te komen? Ook in de klas kunnen we het stevig laten sneeuwen, met een paar wattenbolletjes en een trom.

Introduceer de wattenbolletjes als sneeuwvlokjes door zachtjes met het vlokje over het vel van de trom te wrijven. Hoor je het zachte sneeuwgeluid? Houd de trom vast en laat de kinderen dit om de beurt doen.

Zing dan het lied 'er danst een vlokje' (op de melodie van 'zo gaat de molen'), de eerste twee regels. De kinderen staan in de kring en hebben allemaal een wattenbolletje op de palm van hun gestrekte hand. Aan het einde van deze regels blazen ze het vlokje weg zodat het in het rond danst!

Maar het regent ook vaak! Zing enkel de laatste regel van het lied (op de snelle melodie 'zo gaan de wieken'). Maak aan het einde van het lied op de trom een regengeluid door met de vingertoppen op het vel te tikken. Ook de kinderen kunnen beurtelings tikken.

Zing beide delen na elkaar. Tijdens het sneeuwdeel dansen de kinderen, wiegend als een vlokje, in het rond. Tijdens het regendeel stampen de kinderen met de voeten op de grond. De leerkracht speelt op de trom: het eerste deel wrijven met het wattenbolletje, het tweede deel met de vingertoppen.

Om het moeilijker te maken, laten we tenslotte de tekst weg. De trom bepaald welk deel van het liedje we zijn en wat de kinderen dus moeten doen: wiegend rondansen of met de voeten op de grond stampen?

Fleur gaat blij zijn te zien dat we geen woorden meer nodig hebben om te vertellen dat het sneeuwt of regent!

The image shows a musical score for the song 'Er danst een vlokje'. It consists of three staves of music in treble clef, 4/4 time. The lyrics are written below the notes. Chords are indicated by letters above or below the notes.

Er danst een vlok - je, een vlok - je, een vlok - je,
er danst een vlok - je in het rond.
Nu valt er re - gen, re - gen, re - gen, nu valt er re - gen op de grond.

Chords: C, G, C, G7, C, G, C, G7, C.

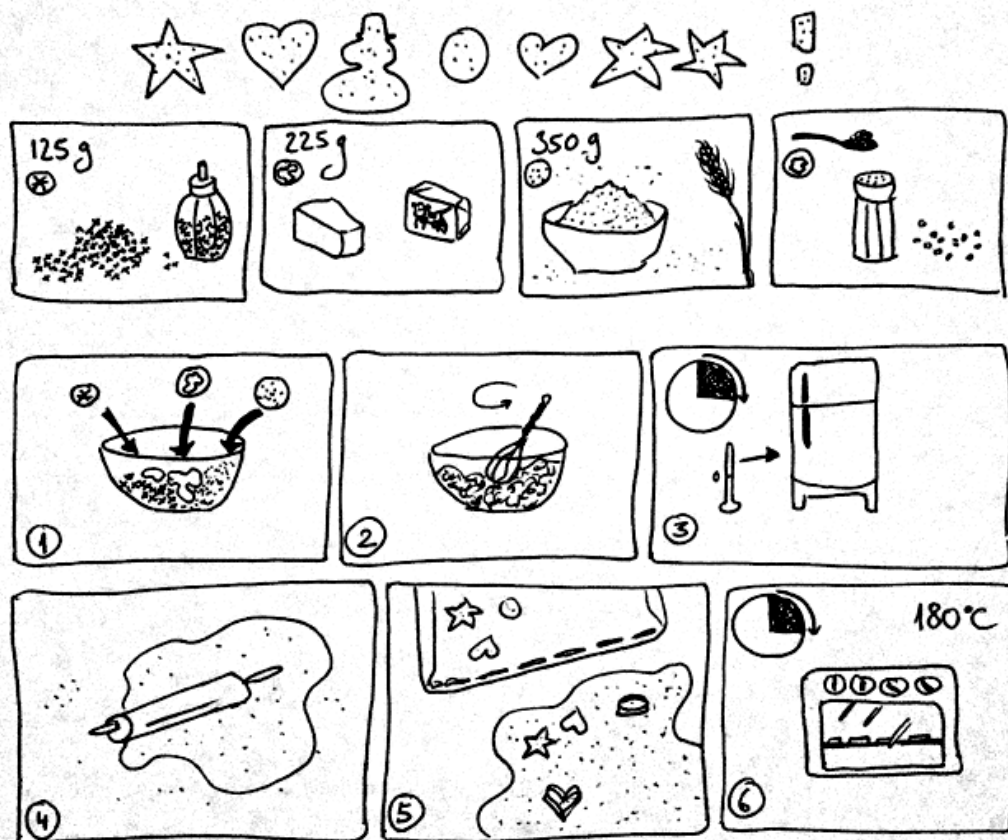
Samenwerken zonder woorden

Fleur praat niet. zij vindt dat er teveel woorden zijn in de lucht en op de grond. Ze vangt ze en steekt ze in een potje. Fleur praat met muziek en met tekeningen.

Hoe kunnen we allemaal praten zonder woorden te gebruiken? We kunnen geluiden maken: tikken, luid of zacht stampen, wrijven... We kunnen tekeningen maken van een gom die we graag even lenen of van de visjes die nog eten moeten krijgen. Maar er is nog iets. Er is iets dat je elke dag in de klas doet, waarbij je geen woorden gebruikt, maar waardoor de leerkracht perfect weet wat je wil: je vinger opsteken! Zijn er zo nog dingen die je kan doen zodat anderen je zeker begrijpen?

Doen: We proberen een hele les niets te zeggen. En toch gaan we samenwerken... want we gaan **koekjes bakken!**

De leerkracht verzamelt de kinderen rond zich door in de handen te klappen en een grote cirkel te tekenen in de lucht. Ze toont het recept voor de koekjes door de tekeningen van elke stap te laten zien. De leerkracht heeft de ingrediënten klaargezet. Afhankelijk van de leeftijd kunnen de kinderen zelf het gewicht aflezen en juist doseren. Elk kind kan wel iets doen: aangeven, in de kom gieten, kneden, roeren, uitrollen,... schuif voldoende door, zodat iedereen aan bod komt. Maar we mogen niks zeggen! Dus door de tekeningen aan te wijzen en de juiste ingrediënten, een kind aan te wijzen, teken doen te stoppen etc. komen we uiteindelijk (hopelijk) tot lekkere koekjes!

Nieuwe muziek voor de Sneeuwman

Fleur spreekt niet met woorden, en toch vertelt ook zij het verhaal van de sneeuwman. Hoe doet ze dat? Kunnen de kinderen dat zelf ook? het verhaal van de sneeuwman vertellen met klanken? Een fijn stukje om te verklanken, is wanneer de sneeuwman en Valentijn binnen zijn.

Hieronder vind je vier fragmenten waarond de kinderen kunnen werken. Verdeel de klas in vier groepjes. Elk groepje kiest één fragment en gaat aan de slag, net zoals in opdracht 'een verhaal of gedicht verklanken' in het voorbereidende gedeelte.

Maar deze keer kiest elk groepje of ze met instrumentjes werken, óf geluiden op het lichaam óf mondgeluidjes (geen stemgeluiden). Wanneer iedereen klaar is, tonen we de vier fragmenten na elkaar als één lang verhaal.

Zo is Fleur ook te werk gegaan, maar dan op de piano. Proficiat componisten!

Fragment 1:

Op muizenvoetjes trippelden we naar de woonkamer. Deze stond vol met spulletjes die de sneeuwman nog nooit gezien had. Hij vond onze woonkamer geweldig. Hij keek naar onze poes Korneel, die vredig lag te slapen bij het vuur. Hij wilde haar strelen. Maar wanneer de poes de sneeuwman zag, schrok ze zo erg dat ze wel een meter in de lucht sprong.

De sneeuwman deinsde achteruit en belandde in de kerstboom. Alle belletjes en balletjes rinkelden, de lampjes schudden en de piek bovenop de boom begon vervaarlijk te bewegen. Gelukkig viel ie niet om. Ik stak de lichtjes aan. Alle kleurtjes in de boom kwamen tot leven, van groen, naar blauw, naar rood, naar geel en goud en zilver. Het was prachtig!

Fragment 2:

De sneeuwman wilde erbij gaan zitten en dat deed hij ook, in papa's knusse schommelstoel. En dan zette ik de televisie aan. Het beeld toonde enkel lijnen en storing en sneeuw. En plots zag ik dat de sneeuwman eigenlijk veel te dicht bij het vuur zat! Zo zou hij nog smelten! Ik pakte de sneeuwman bij de arm, trok hem snel uit de schommelstoel en we haastten ons uit de kamer naar de keuken. Daar was het gelukkig koud.

Fragment 3:

"Zullen we 's naar boven gaan?" stelde ik voor.

En snel stonden we te luisteren aan de slaapkamer van mama en papa: iemand was aan het snurken, ons mama. "U moet nu heel stil zijn.", zei ik en we glipten langs de deur naar binnen. ... "SSSSST"

"Kijk, mama's valse tanden.", fluisterde ik. De sneeuwman bekeek ze en stopte ze in zijn mond. Toen liep hij naar de spiegel aan de muur en bekeek zichzelf... Hij schrok van zijn nieuwe gebit!

Fragment 4:

Plots zag hij mama's schminkdoos. Hij deed wat op en keek opnieuw. Nu keek hij in de kleerkast en zag mama's jurken en hoeden. Hij zette een hoed op zijn kop. Daarna probeerde hij een wijde broek van papa aan, maar de bretellen bleven haken achter zijn mandarijnenneus. "Wees voorzichtig", zei ik. "We mogen hen niet wakker maken!"

Een flesje parfum stond op het nachtkastje. De sneeuwman kneep erin. Het kriebelde in zijn neus. Dat vond hij wel leuk en kneep nog eens. Maar de kriebel werd zo fel dat hij moest... Niezen!

De Sneeuwman herbeluisteren

Tenslotte kunnen we gezellig in de klas het hele verhaal van de sneeuwman nog eens beleven! De leerkracht zet de muziek op (https://www.youtube.com/watch?v=oCFvL_hdN2A) en we proberen ons alles van het verhaal te herinneren met enkel de muziek. Hoort iedereen het?

Voor jongere kinderen is het nodig dat de leerkracht aanwijzingen geeft. Hieronder in grote lijnen het verhaal:

Het sneeuwt...

Valentijn kijkt naar buiten:

Alles is bedekt met sneeuw!

Hij trekt zijn kleren aan

En snel gaat hij naar beneden.

Hij maakt megagrote reuzenstappen in de sneeuw.

Hij gooit een sneeuwbal, oei, recht het keukenraam binnen!

En dan krijgt hij het idee een sneeuwman te maken.

Eerst het lijf...,

Dan de kop...

De Sneeuwman is klaar!

Tijd om naar binnen te gaan.

Binnen is het gezellig.

Algauw is het bedtijd: Valentijn vliegt naar boven om zijn tanden te poetsen.

Met een duikvlucht in bed.. en hij valt in een diepe slaap.

's Nachts wordt de jongen wakker...

het is koud!

De klok maakt hem opnieuw wakker.

Hij sluipt naar beneden.

en ziet dat ... de sneeuwman beweegt!

Hij stapt naar hem toe en

ze schudden elkaar de hand.

'Wilt u binnenkomen?'

'Graag!'

In de woonkamer:

De poes schrikt zich een ongeluk!

De sneeuwman tuimelt in de kerstboom, ... gelukkig valt hij niet om.

Het kind steekt de lichtjes aan: het is prachtig!

Hij zet de tv aan.

Maar de sneeuwman zit veel te dicht bij de haard!

Ze haasten zich naar de koele keuken.

Daar spelen ze met de lichtknop
en met de waterkraan... Oei, heet water! Dat is te warm!
Op de taart staat een mini-sneeuwmannetje
De fruitschaal: de sneeuwman probeert elk fruitje uit als neus.
Hij doet de koelkast open, dat voelt zalig voor de sneeuwman.

'Zullen we naar boven gaan?'
Mama ligt te snurken
Bah, de sneeuwman steekt mama's gebid in!
Hij speelt met de schminkdoos, een hoed en een broek van papa.
en met het parfumsflesje. En hij knijpt nog eens...
O nee, hij moet niezen!
Snel de kamer uit!
HATSJIE!

In de speelkamer dansen ze op de tonen van het speeldoosje.
Buiten staat de motorfiets: het zeil gaat eraf.
Ze rijden toertjes door de voortuin!
Als ze stoppen, is de sneeuwman aan het smelten van de hitte...
hij springt in de vriezer en het druppen stopt snel
De sneeuwman neemt Valentijn plots bij de hand.
Ze rennen...
...En vliegen!

Ze komen aan, daar waar het altijd bevroren is.
In de verte is het feest, met allemaal sneeuwmannen.
In hun midden staat... De Kerstman!
De dans van de sneeuwmannen.
De kerstman geeft Valentijn een prachtige sjaal.

Ze vliegen terug...
Geven elkaar nog een afscheidsknuffel.
En Valentijn valt in een diepe slaap.

De volgende ochtend is het stralend weer!
Valentijn vliegt naar beneden, naar zijn sneeuwman.
Maar...
Er is niets te zien...
Triest steekt hij zijn handen in zijn zakken.
en daar voelt hij... de sjaal?

Voorbereiding : Met de klas naar het theater

Voor sommige kinderen is het misschien de eerste keer dat ze naar een voorstelling van verteltheater gaan kijken. Het bezoek aan een theaterzaal is op zich al een evenement. De grote zaal, de zachte stoelen, het podium, de belichting, muziek, kostuums,...

Het is een goed idee om de leerlingen even te laten stilstaan bij de "do's en don'ts" tijdens een theatervoorstelling. Een rondegesprek kan hierbij helpen. De vragen hieronder helpen u als leerkracht alvast op weg:

- Wie is er ooit al eens naar een theatervoorstelling geweest?
Wat heb je daar allemaal gezien? Leuk? Niet leuk? Raar? Grappig? Stom? ...
- Wie heeft er ooit al eens een hele film gezien?
Kan je de verschillen opnoemen tussen een film zien en naar het theater gaan?

Bij een theatervoorstelling staan er echte mensen een verhaal te spelen en te vertellen. We noemen hen acteurs of spelers. Soms wordt er ook muziek gespeeld op het podium. Bij "De Sneeuwman" zijn er twee spelers aan het woord. Valentijn, die met woorden vertelt en Fleur die met muziknoten vertelt. (piano)

- Wat zou je tijdens het bekijken van een film wél kunnen doen wat bij een theatervoorstelling niet mag, of andersom? Zijn er misschien ook gelijkenissen?

Gelijkenissen

- Bij een film en bij theater moet je beiden heel goed kijken en luisteren. Enkel op die manier kan je het verhaal goed volgen en kan je meevoelen met de personages.
- Zowel bij een film als bij het theater wordt er doorgaans van je verwacht dat je stil bent.

Dat zijn er niet zoveel... Wat met de verschillen?

Verschillen

- In een bioscoopzaal of thuis mag je eten en drinken. (popcorn, chips, ijsjes, cola, ...) In een theaterzaal mag dit meestal niet.
- Aan het einde van een film hoef je geen applaus te geven, bij een theatervoorstelling wel. De acteurs komen tijdens het applaus naar voren en maken dan een diepe buiging. Ze doen dit om het publiek te bedanken voor hun komst en voor de aandacht.
- Bij een film gebeurt het bijna nooit dat een acteur iets vraagt aan een kijker. In het theater gebeurt dat vaak. Je mag dan als kijker antwoorden maar dat hoeft niet per se.
- Bij een film kan je op de 'pauzeknop' drukken om even naar de wc te gaan. In het theater kan dat natuurlijk niet. Je moet er dus voor zorgen dat je naar het toilet bent geweest alvorens je de zaal binnen gaat. Elk theater heeft meerdere toiletten. Gebruik ze voor de voorstelling. Als je tijdens de voorstelling naar het toilet moet is dat niet zo handig. Vaak stoor je hierbij de spelers of de andere kijkers.
- Als je de voorstelling niet zo leuk vindt in het theater - wat natuurlijk kan en mag - dan is het heel raar als je dat luidop gaat zeggen terwijl de voorstelling nog bezig is. Misschien vinden andere kinderen het wel mooi en vooral ... de spelers zijn echte mensen. Zij kunnen jou ook horen en dat kan afleiden. Als je het dus niet fijn vindt dat kan je beter even wachten en het later allemaal vertellen als de voorstelling voorbij is.
- Rondlopen tijdens een theatervoorstelling mag jammer genoeg niet, tenzij de spelers natuurlijk vragen om wél rond te lopen natuurlijk.
- In een theaterzaal wordt het donker tijdens het stuk. Dat is niet om je bang te maken maar om beter te kunnen zien wat er zich op het podium afspeelt. Na het 'buigen' gaan de lichten automatisch weer aan.

Hm, toch behoorlijk anders, naar de film gaan of naar theater!

Veel succes en veel plezier!

De Sneeuwman - medewerkers

piano : Axelle Kennes
vertelling : Ward Bal

origineel prentenboek : Raymond Briggs
muziek en tekst : Howard Blake
vertaling : De EilandVerkaveling
kostuums : Eva Beys

tekst raamverhaal : Elke Janssen
spelcoaching : Elke Janssen en Frederik Tilkin

lesmap : Axelle Kennes & Ward Bal

De Eilandverkaveling

De EilandVerkaveling is een muziektheatercollectief dat kwaliteitsvolle jeugd- en volwassenvoorstelling wil maken voor een breed publiek. De vaste kern bestaat uit Ward Bal, Jeroen Tilkin, Wouter Tilkin, Frederik Tilkin en Johan Sarens. In elke producties staan een mooi verhaal en 'live' muziek centraal.

overzicht voorbije producties: Broers, Kleintje of het Verlangen, Zwanenzang, Eternal Life of de gelaarsde Jeff Buckley

lopende producties, De Sneeuwman (2014-2016), W. (2015-2017)

voor boekingen of extra informatie, neem contact op met verkoopsbureau Huub Colla.
www.huubcolla.be